

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
Протокол № 7 від «30» серпня 2016 р.
Голова Вченої ради

_____ І.Є. Цепенда

**ОСВІТЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ)»**

Перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (історія)
Спеціалізація	Середня освіта (історія)
Кваліфікація	історик, вчитель історії і суспільствознавчих предметів

ВНЕСЕНО

Кафедра історії України
Протокол від «25» травня 2016 № 13
Завідувач кафедри _____

ПРОЕКТНА ГРУПА

Керівник (гарант) _____ Райківський І. Я.

ПОГОДЖЕНО

Вченою радою Факультету історії,
політології і міжнародних відносин

Члени групи: Власов В. С.
Королько А. З.

Протокол від «30» червня 2016 № 12
Голова вченої ради _____

НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказ ректора від «31» серпня 2016
№ 44/06-06

ВВЕДЕНО У ДІЮ З «1» вересня 2016 р.
Навчально-методичний відділ
Начальник _____

м. Івано-Франківськ, 2016

Освітньо-професійна програма

Середня освіта (історія)	
Обов'язковий блок	
<i>Тип диплома та обсяг програми</i>	Диплом бакалавра, 240 кредитів ЄКТС
<i>Вищий навчальний заклад</i>	ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», факультет історії, політології і міжнародних відносин, кафедра історії України
<i>Рівень програми</i>	НРК – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень
A	<i>Мета (цілі) освітньої програми:</i> підготовка висококваліфікованих фахівців з історичної галузі для праці у загальноосвітніх навчальних закладах, що володіють знаннями з історії України, всесвітньої історії, методики викладання історії, краєзнавства; здатних оволодіти ключовими теоретико-методологічними засадами і методами вивчення та інтерпретації історичного минулого, застосовувати набуті знання для збереження та використання культурного спадку, вирішення актуальних проблем сьогодення, виробити навички виявлення, опрацювання та інтерпретації історичних джерел в навчально-освітньому процесі.
B	<i>Характеристика програми</i>
1	Назва галузі знань та спеціальності Освіта/Педагогіка. Середня освіта (історія)*
2	Фокус програми Загальна. Акцент на забезпеченні підготовки професійних здібностей, здатності генерувати нові ідеї, володінні базовими знаннями і необхідними майбутньому фахівцеві компетенціями праці у загальноосвітніх навчальних закладах, опануванні інноваційними технологіями навчання з історії, набутті навичок використання теоретичних знань у практичній педагогічній діяльності, спроможності моделювати ситуації, прогнозувати можливі наслідки педагогічних впливів на особистість вихованця.
3	Орієнтація програми Освітньо-професійна
4	Особливості програми Міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка фахівців – вчителів історії в загальноосвітніх навчальних закладах
C	<i>Складові професійної компетентності</i>
	<i>Управлінська (C1)</i> – здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни
	<i>Дослідницька (C2)</i> – здатність формулювати та вдосконалювати важливе дослідницьке завдання, для її вирішення збирати необхідну інформацію та формулювати висновки, які можна захищати в навчально-методичному і науковому контексті
	<i>Проектувальна (C3)</i> – здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі
	<i>Організаційна (C4)</i> – здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі; працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства; здійснювати наукову полеміку та спілкування державною та іноземною мовами
	<i>Контрольна (C5)</i> – здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя
	<i>Дидактична (C6)</i> – здатність у навчальному процесі якісно подавати основні історичні процеси та події з всесвітньої історії та історії України та їх взаємозв'язок, сучасні дискусії на цю тему і напрями досліджень

	Фахово-історична (C7) – здатність у навчальному процесі відтворювати багатогранні аспекти минулого людства на сучасній теоретичній і методологічній основі, правильно їх інтерпретувати
	Діагностична (C8) – спроможність діагностувати й оцінювати рівень розвитку, досягнення та освітні потреби особистості з вивчення історії, володіти теорією та методологією історичної науки; застосування методів та принципів історичної науки в загальноосвітньому навчальному процесі. Діагностика поширюється на ситуації, що відображають предмет професійної діяльності, проекти, програми в освітній діяльності
	Інформаційно-аналітична (C9) – здатність до збору, обробки, збереження, продукування і передачі професійно важливої інформації з метою її використання в рамках професійного, дослідницького контенту; здатність визначати певний інформаційний ресурс у межах оперативного та стратегічного управління загальноосвітніми питаннями у навчальному закладі; формування умінь на основі отриманої інформації формулювати комплексні аналітичні висновки; здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію в контексті управлінського завдання або проблеми, що вирішується
	Лінгвістична (C10) – здатність отримувати і передавати професійну інформацію іноземною мовою
	Комунікативна (C11) – здатність використовувати в професійній діяльності усне та писемне мовлення державною та іноземними мовами
D	Результати навчання
1	Здатність виявляти і аналізувати факти, явища, процеси, поняття і терміни, що характеризують цілісність історичного процесу минулого (C6, C7)
2	Здатність в навчально-методичному процесі презентувати написані тексти та робити презентації усно різного обсягу й складності, рідною мовою чи іншою, потрібною для області спеціалізації (C3)
3	Здатність проводити комплексний пошук історичної інформації у джерелах різного типу, критично аналізувати історичні джерела (C2, C6)
4	Уміння і навички роботи з науковими джерелами, стисло висловлюватися і передавати спеціалізовану інформацію (C7, C9)
5	Уміння систематизувати різносторонню історичну інформацію на основі власних уявлень про спільні закономірності історичного процесу (C6, C7)
6	Уміння аналізувати історичні документи та історико-географічні тексти з різних періодів, контекстуалізувати їх правильно в письмових звітах (C9)
7	Здатність запам'ятовувати і відтворювати наукову періодизацію і характеристики основних етапів розвитку української і світової історії, основні тенденції і закономірності історичного поступу в конкретні історичні періоди (C7, C8)
8	Уміння створювати ефективний алгоритм розподілу обов'язків між членами дослідницької групи (C1, C4)
9	Уміння створювати належну продуктивну атмосферу, мотивувати, стимулювати, координувати та регулювати професійну діяльність, вибирати з наявної інформації ту, що необхідна для вирішення конкретного практичного завдання (C1, C4)
10	Здатність до організації спільної діяльності і міжособистісної взаємодії суб'єктів освітнього процесу (C4, C11)
11	Здатність працювати в групі продуктивно, відіграючи провідну роль в окремих випадках, головуючи під час дебатів та дискусій у національно-патріотичній, міжнародній та мультикультурній групі (C4)
12	Здатність використовувати іноземні мови для здійснення інформаційно-пошукової, аналітичної та комунікативної професійної діяльності (C10, C11)
13	Спроможність регулювати й оцінювати рівень розвитку, досягнення та освітні потреби особистості з наряду підготовки, на практичному рівні впроваджувати їх в життя (C8)
14	Здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності, проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості (C3, C5)

15	Здатність до саморозвитку на основі рефлексії результатів своєї професійної діяльності (С5, С9)		
16	Уміння використовувати на практиці програмно-технічні засоби інформатики та сучасні інформаційні системи і технології (С3, С9)		
17	Здатність використовувати іноземну мову в практичній діяльності за спеціальністю (С3, С11)		
18	Уміння використовувати нормативно-правову базу з питань охорони праці, організувати дотримання вимог безпеки праці учасникам трудового процесу (С1, С9)		
19	Здатність дотримуватися дисципліни та санітарно-гігієнічних вимог учасниками трудового процесу (С1, С4)		
Е	Перелік навчальних дисциплін та їх анотації **		
№ п/п	1. Цикл загальної підготовки 1.1. Обов'язкові дисципліни	Кредити ЕКТС	Семестр
1	Історія української культури	3	3
2	Філософія	3	5
3	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	3
4	Політологія	3	3
5	Фізична культура	-	-
	1.2. Вибіркові дисципліни 1.2.1. Дисципліни за вибором ВНЗ		
6	Іноземна мова (англійська)	9	3, 4
	1.2.2. Дисципліни вільного вибору студента		
7	Старослов'янська мова	3	5
8	Латинська мова	3	5
9	Основи риторики	3	5
10	Правознавство	3	6
11	Менеджмент і маркетинг	3	6
12	Економічна теорія	3	6
13	Філософія освіти і науки	3	4
14	Релігієзнавство	3	4
15	Культурологія	3	4
	2. Цикл професійної підготовки 2.1. Обов'язкові дисципліни 2.1.1. Теоретична підготовка		
16	Іноземна (перша) мова	6	2
17	Історія первісного суспільства	3	1
18	Історія стародавніх Греції і Риму	3	2
19	Історія стародавнього Сходу	3	1
20	Історія середніх віків	6	4
21	Археологія	3	1
22	Психологія	9	3, 4
23	Педагогіка	9	3
24	Сучасні освітні технології	3	5
25	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	3	6
26	Методика викладання історії	9	8
27	Давня та середньовічна історія України	6	1, 2
28	Історія України пізнього середньовіччя (XV – сер. XVII ст.)	3	3
29	Історія України ранньомодерної доби (сер. XVII – XVIII ст.)	3	4
30	Історія України XIX – поч. XX ст.	6	5, 6
31	Історія України I пол. XX ст.	3	7
32	Історія України II пол. XX – поч. XXI ст.	3	8
33	Спеціальні історичні дисципліни	3	4
34	Історичне краєзнавство, музеєзнавство	3	2

35	Історія країн Західної Європи і Америки (XVI – поч. XIX ст.)	3	5
36	Історія країн Західної Європи і Америки (XIX – поч. XX ст.)	3	6
37	Історія країн Західної Європи і Америки (XX – поч. XXI ст.)	3	7
38	Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи	6	8
39	Джерелознавство і архівознавство	3	1
40	Теорія і методика наукових досліджень	3	4
	2.1.2. Практична підготовка		
41	Курсова робота 1	3	4
42	Курсова робота 2	3	8
43	Навчальна практика в закладах освіти (ознайомлююча)	6	1
44	Виробнича цільова педагогічна практика в школі	9	8
45	Літня педагогічна практика	3	7
46	Археологічна (навчальна) практика	3	2
47	Атестація (дисципліни спеціалізації)	1,5	8
48	Атестація (комплексний державний іспит з історії)	1,5	8
	2.2. Вибіркові дисципліни		
	2.2.1. Дисципліни за вибором ВНЗ		
49	Сучасні інформаційні технології	3	2
50	Безпека життєдіяльності і цивільний захист	3	2
51	Вступ до спеціальності	3	1
52	Історія ЦСЄ в давні часи і середньовіччя	3	1
53	Історія ЦСЄ ранньомодерного часу	3	2
54	Історія ЦСЄ нового часу	3	3
55	Історія ЦСЄ новітнього часу	3	4
	2.2.2 Дисципліни вільного вибору студента		
56	Дисципліни спеціалізації кафедри історії України	18	5, 6, 7, 8
57	Дисципліни спеціалізації кафедри всесвітньої історії	18	5, 6, 7, 8
58	Дисципліни спеціалізації кафедри історіографії та джерелознавства	18	5, 6, 7, 8
59	Дисципліни спеціалізації кафедри історії слов'ян	18	5, 6, 7, 8
60	Дисципліни спеціалізації кафедри етнології і археології	18	5, 6, 7, 8
61	Науковий семінар по кафедрі історіографії і джерелознавства	6	5, 6, 7, 8
62	Науковий семінар по кафедрі історії слов'ян	6	5, 6, 7, 8
63	Науковий семінар по кафедрі етнології і археології	6	5, 6, 7, 8
64	Науковий семінар по кафедрі історії України	6	5, 6, 7, 8
65	Науковий семінар по кафедрі всесвітньої історії	6	5, 6, 7, 8
66	Історія українського козацтва	3	5
67	Історична географія на уроках історії в середній школі	3	5
68	Загальна етнологія слов'янських народів	3	6
69	Слов'яни і європейська цивілізація	3	6
70	Проблемні питання української і зарубіжної історіографії в системі середньої освіти	3	7
71	«Холодна війна»: локальні конфлікти	3	7
72	Етнографія населення Карпатського регіону	3	5
73	Основи антропології населення Українських Карпат	3	5
74	Русько-угорські відносини V – IX ст.	3	6
75	Джерела з історії України у професійній підготовці вчителя історії	3	7
76	Соціологія	3	7
77	Актуальні проблеми народознавства в українській школі	3	7
78	Історія повсякденності у шкільних курсах історії	3	8
79	Основи шкільного краєзнавства	3	8
80	Українські освітяни в суспільному житті України XX – початку XXI ст.	3	8
81	Компетентнісний підхід у професійній підготовці вчителя історії	3	8
82	Методичні засади висвітлення історичних постатей у шкільних курсах	3	6
83	Історія українського війська в шкільних курсах історії	3	6

84	Сучасна вітчизняна історіографія українського самостійницького руху 40-50-х рр. ХХ ст.	3	8
85	Зброєзнавство і уніформістика на уроках історії	3	6
86	Джерела з всесвітньої історії	3	7
Г	Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами (модулями) та результатами навчання (компетентностями)		
	Матриця зв'язків подається в окремій таблиці (таблиця 1)		
Г	Форми організації та технології навчання		
	організаційні форми: <i>колективне та інтегративне навчання тощо</i> технології навчання: пасивні (<i>пояснювально-ілюстративні</i>); активні (<i>проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні саморозвиваючі, позиційне та контекстне навчання, технологія співпраці</i>) тощо		
Н	Форми та методи оцінювання результатів навчання		
	<p><i>види контролю</i>: поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль</p> <p>Система методів оцінювання складається із трьох видів контролю: поточного та підсумкового. Поточний контроль включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування – така форма контролю дозволяє перевірити підготовку студентів до кожного заняття; проводиться регулярно на вибірковій основі; - творчі завдання – проводиться з метою формування вмінь і навичок у студентів практичного спрямування, формування сучасного наукового мислення, вміння приймати відповідальні та ефективні рішення; - самостійна робота – така форма контролю дозволяє виявити вміння чітко, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння працювати самостійно; - індивідуальна науково-дослідна робота студентів (презентації дослідно-проектних робіт, звіти про розробку комплексних консультативних проектів, звіти про практику, письмові есе, контрольні роботи, курсові роботи) – проводиться протягом семестру з метою отримання практичних навичок та умінь щодо використання та опрацювання наукових джерел, написання статей, тез, оформлення звітів, розробка презентаційного матеріалу, використання теоретичних та емпіричних методів дослідження. <p>Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/ заліку (за сумою накопичених протягом вивчення дисципліни балів), який спрямований на перевірку знань студентів.</p> <p>Протягом вивчення дисципліни студент зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - систематично відвідувати заняття; - вести конспекти лекцій і семінарських занять; - приймати активну участь в роботі на семінарських заняттях; - виконувати тестові завдання; - виконувати індивідуальні семестрові завдання. <p><i>форми контролю</i>: усне та письмове опитування, тестовий контроль, захист індивідуальних робіт, доповіді на семінарських заняттях, есе, підсумкова атестація – державний іспит зі спеціальності та захист бакалаврської роботи.</p> <p><i>оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється</i> за чотирибальною шкалою – (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно з можливістю повторного складання”, “незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни”) і вербальною – (“зараховано”, “не зараховано з можливістю повторного складання” та “не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни”).</p>		
	Рекомендований блок		
Ж	Вимоги до вступу та продовження навчання		

	<ul style="list-style-type: none"> – сертифікати Українського центру оцінювання якості освіти (ЗНО) : <ul style="list-style-type: none"> 1) українська мова і література; 2) історія України; 3) географія або іноземна мова. – заява на ім'я ректора університету; – атестат про середню освіту; – медична довідка форма 086-У; 		
	<p>Вимоги до вступників</p> <ul style="list-style-type: none"> – бажання працювати у загальноосвітніх навчальних закладах; – бажання працювати на державній службі; – інтерес до історії; – готовність здійснювати науково-освітні дослідження та формувати їх результати; – бажання будувати кар'єру у сфері освіти. 		
К	Підтримка студентів (система тьюторства, гранти тощо)		
	Система кураторства академічних груп, науково-освітня гурткова робота, всеукраїнські і міжнародні програми науково-освітньої і науково-дослідної підготовки, програми обміну та академічної мобільності студентів		
L	Соціально-економічне та інформаційно-технологічне забезпечення освітнього процесу		
	Стипендіальне забезпечення, забезпечення гуртожитком, соціальна інфраструктура університету, надання консультацій щодо працевлаштування, допомога у вирішенні проблемних ситуацій		
	Підтримка студентів з особливими потребами, медичні та консультаційні послуги, профорієнтаційні послуги		
	Інформаційний пакет спеціальності		
	Бібліотека: <ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення з правилами користування бібліотекою, використання онлайн-ресурсів та баз даних; – інформаційне забезпечення студентів, які працюють над проектами та дипломами; – консультування працівниками бібліотеки 		
	Навчальні ресурси: <ul style="list-style-type: none"> – довгострокові і короткострокові позики книг, доступ до онлайн-ресурсів, міжбібліотечні позики, відеотека; – продовження терміну позики та бронювання книг онлайн; – доступ до електронних журналів; – доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу; – доступ до електронного навчального середовища Moodle; – технологічне і матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу 		
	Академічна підтримка – консультації з вибору програми, окремих вибіркових дисциплін, проектування індивідуальних навчальних траєкторій		
	Персональне консультування		
M	Працевлаштування та продовження освіти		
1	<table border="1"> <tr> <td>Працевлаштування</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> – вчитель середнього навчально-виховного закладу; – педагог-організатор; – керівник гурткової роботи у середньому навчально-виховному закладі; – керівник шкільного краєзнавчого музею у середньому навчально-виховному закладі; – керівник гурткової роботи у Центрі туризму і краєзнавства учнівської молоді; – працівник Центру роботи з обдарованою учнівською молоддю; – методист-консультант відділу освіти в державних органах влади; – консультант з питань історії. </td> </tr> </table>	Працевлаштування	<ul style="list-style-type: none"> – вчитель середнього навчально-виховного закладу; – педагог-організатор; – керівник гурткової роботи у середньому навчально-виховному закладі; – керівник шкільного краєзнавчого музею у середньому навчально-виховному закладі; – керівник гурткової роботи у Центрі туризму і краєзнавства учнівської молоді; – працівник Центру роботи з обдарованою учнівською молоддю; – методист-консультант відділу освіти в державних органах влади; – консультант з питань історії.
Працевлаштування	<ul style="list-style-type: none"> – вчитель середнього навчально-виховного закладу; – педагог-організатор; – керівник гурткової роботи у середньому навчально-виховному закладі; – керівник шкільного краєзнавчого музею у середньому навчально-виховному закладі; – керівник гурткової роботи у Центрі туризму і краєзнавства учнівської молоді; – працівник Центру роботи з обдарованою учнівською молоддю; – методист-консультант відділу освіти в державних органах влади; – консультант з питань історії. 		

2	Продовження освіти	Навчання за програмами: 7 рівня НРК, другого циклу FQ-EHEA та 7 рівня EQF-LLL
N	Механізм внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	
<p>Моніторинг та оцінювання якості викладання, навчання, системи оцінювання навчальних досягнень, навчальних планів та освітніх стандартів:</p> <ul style="list-style-type: none"> анкетування студентів щодо якості навчальних дисциплін; щорічні звіти з моніторингу (включаючи огляди навчальних досягнень студентів); періодичне оновлення освітньої програми; програма підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу; щорічне рейтингове оцінювання професорсько-викладацького складу; періодичні аудиторські перевірки університету Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти; постійний моніторинг прогресу студентів; перевірка процесу проведення підсумкового контролю спеціальними комісіями; повторне оцінювання щонайменше 80 % робіт; моніторинг статистики працевлаштування випускників 		
<p>Комісії, відповідальні за моніторинг та оцінювання якості навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Комісія науково-методичної ради факультету з питань якості освітнього процесу; – Постійна комісія Вченої ради університету із забезпечення якості вищої освіти; – Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 		
<p>Забезпечення зворотного зв'язку студентів щодо якості викладання та їх навчального досвіду</p> <ul style="list-style-type: none"> – відповідальні особи кафедр по роботі з випускниками; – оцінювання якості викладання навчальних дисциплін студентами; – вихідне анкетування щодо якості програми; – неформальні зустрічі та соціальні контакти зі студентами; – участь студентів у проектуванні змісту освітніх програм 		
<p>Пріоритети підвищення кваліфікації викладацького складу</p> <ul style="list-style-type: none"> використання результатів наукових досліджень у навчальному процесі; стажування за кордоном та співпраця із зарубіжними вищими навчальними закладами; система рейтингового оцінювання професорсько-викладацького складу; участь у міжнародних методичних і наукових семінарах, конференціях, симпозіумах; висвітлення наукових і методичних результатів та досягнень у фахових міжнародних наукометричних виданнях; навчання в аспірантурі та докторантурі; відповідність рівня кваліфікації кандидатів на посади викладачів посадовим вимогам; установлення мінімальних вимог до наукових здобутків кандидатів на посади викладачів; наставництво молодих викладачів та викладачів-стажерів 		
P	Індикатори якості освітньої програми	
<ul style="list-style-type: none"> – показник відсіву (відрахування) студентів за період навчання за програмою; – відгуки незалежних внутрішніх і зовнішніх експертів щодо якості програми; – рівень сформованості професійних компетенцій і важливих якостей особистості; – показник працевлаштування випускників за фахом; – акредитація освітньої програми незалежною міжнародною агенцією 		
<p>При створенні цієї програми були використані такі джерела:</p> <p>Закон України «Про вищу освіту» та інші нормативно-правові документи України в галузі вищої освіти;</p> <p>Стандартизовані описи предметних галузей вищої освіти у сфері міжнародних економічних відносин;</p> <p>Розроблення освітніх програм : метод. рекомендації Академії педагогічних наук України / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова ; за ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 108 с.;</p> <p>Концепція і стратегія розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p>		

Примітки:

*згідно з Переліком галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.15, № 266);

** анотації навчальних дисциплін наведено у пояснювальній записці до навчального плану

